

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 6 червня 2013 року № 23 (498)

КОНГРЕС ВИЗНАЧАЄ ПРІОРИТЕТИ

Першого червня у Києві відбулося засідання Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів. Керівний орган партії обговорив низку нагальних для подальшого розвитку Конгресу питань і ухвалив кілька заяв щодо політичної й економічної ситуації в країні.

Однією із найважливіших тем було вирішення формату співпраці Конгресу з національно-патріотичними силами. Голова КУН Степан Брацюнь доповів членам Проводу про пропозиції, які надійшли від об'єднаної партії "РУХ" та голови УРП Левка Лук'яненка. Після обговорення цих пропозицій учасники зібрання доручили Голові та його заступникам продовжити переговори із цими та іншими національно-патріотичними силами щодо створення об'єднання позапарламентської державницької опозиції.

Також на засіданні було сформовано й затверджено керівні органи Конгресу – Президію Головного Проводу, заступників Голови та голову Секретаріату Головного Проводу КУН. Так, заступниками Голови обрали Євгена Лупакова, Марію Олійник, Романа Дідуся, Василя Шпіцера та Юрія Шепетюка. Головою Секретаріату було вдруге затверджено Володимира Манька.

Окрім цього, Головний Провід ухвалив рішення щодо популяризації партійного тижневика "Нація і Держава", зокрема обласним, районним проводам, первинним осередкам Конгресу було доручено активізувати роботу з передплати часопису на друге півріччя 2013 року.

Під час перерви між засіданнями члени Головного Проводу поклали квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку.

! ОФІЦІЙНО

ЗА НАКЛЕП – ДО СУДУ

Заява Конгресу Українських Націоналістів

Сьогодні влада в Україні намагається використати старий прийом політичних банкрутів і відволікти увагу суспільства від своєї бездарної, а подекуди й злочинної діяльності темами, які розбурхують і розділяють українців. Оскільки результатами своєї роботи ні в соціальній, ні в економічній сферах Янукович та Азаров похвалитись не можуть, їхні політтехнологи періодично штучно розпалюють в державі протистояння на мовній, релігійній і подібних гарячих темах.

Ноу-хау цього політичного сезону стала "загроза" відновлення неофашизму в Україні. Саме так стверджує Партія Регіонів та її сателіти в парламенті й збирає по всій країні багатотисячні проплачені мітинги. Зсередини країни цілком зрозуміло, що це примітивна технологія боротьби влади із опозицією, проте небезпека полягає в тому, що світова спільнота може не орієнтуватися у тонкощах політичних суперечок в Україні, й нашій державі через брудні технології влади може бути закрито поступ в європейське співтовариство.

Конгрес Українських Націоналістів заявляє, що політичні технології, які застосовують Партія регіонів і комуністи, стверджуючи, що українська опозиція відновлює неофашизм, є вкрай брутальними і злочинними, спрямованими проти Української держави та її іміджу в світі. Політичні сили, що використовують такі методи політичної боротьби, спрямовані проти української нації і держави, повинні нести відповідальність відповідно до українського законодавства.

Прес-служба КУН

! ШЕВЧЕНКОВА УКРАЇНА

"І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОЖДЕННИМ..."

Уже для багатьох поколінь небайдужих до долі своєї землі українців Тарас Шевченко означає так багато, що сама собою створюється – на масовому рівні – ілюзія його всеприсутності, всерозумілості та всезнання про нього. Це, звісно, ілюзія, бо до справжньої всеприсутності, всерозумілості та всезнання завжди було і завжди буде далеко. Шевченко як явище велике й вічно живе – невичерпний, нескінченний і незупинний. Волею історії його ототожнено з Україною, і разом з її буттям триває Шевченкове, вбираючи в себе нові дні й новий досвід народу, озиваючись до нових болів і дум, приймаючи на себе наші провини та злостиві рахунки недругів або й різноманітні спроби сенсаційних псевдовідкриттів та амбіційних інакопрочитань.

НАРІЖНИЙ КАМІНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ БУДОВИ

Шевченка розуміємо настільки, наскільки розуміємо себе – своє минуле, свій час і Україну в нім. І наша доба, як і кожна попередня, прагне наблизитися до розуміння Шевченка. Та щоб краще збагнути його як нашого сучасника, треба повніше збагнути його як сучасника людей, проблем, суспільства середини XIX ст. Шевченко сам приходить у наш час. Але й ми повинні йти в його час. Ідеться не про "закриту" історичність, загрузання в історичному релятивізмі, а про входження в історичну перспективу. Не про історичну горизонталь, примат синхронності, а про історичну вертикаль, що пронизує різні часопростори. Тільки так між нами й ним глибшатиме взаєморозуміння.

Нас полонить його потужна поетична мова, духовна глибина його особистості, ми перейmаємося емоційним багатством та висотою мислі свого великого поета, його громадянським образом, його утвердженням України та свого народу як органічної частини вселюдської сім'ї – всупереч силам імперської заглади... Ці та інші дорогоцінні якості назавжди пов'язані у свідомості українців з його іменем. Але чи завжди і чи сповна ми можемо собі уявити, що за цим стояло, скільки це коштувало духовної енергії, боротьби, болю, прозріння думки, сили волі й душевної доброти? Якими були випробовування й спокуси, сумніви та вагання, хибні кроки й жалі за них? Мабуть, нелегко це відчути й уявити конкретно, бо для цього треба добре знати не лише самого Шевченка, а й його добу, атмосферу життя, його сучасників. Не лише однодумців та друзів, а й суперечників, опонентів та недругів. Не лише ідеї, співзвучні Шевченковим, а й відмінні від них або ті, що їм протистояли, поняття і принципи іншого характеру, весь широкий спектр поглядів, інтересів та настроїв, що у своїй сукупності і становили ту історичну реальність, у якій він був собою. І той резонанс, який ця історична реальність діставала в минулому та дістає в наш час.

Понад півтора століття тому Тарас Шевченко зробив нам грізну пересторогу:

Погибнеш, згинеш, Україно,
Не стане знаку на землі?!

Цього не сталося і, певно, вже не станеться. Не лише знак на землі, а й сама земля залишиться, і зватиметься вона Україна. Але що вона означатиме для нащадків? Ми зазвичай уживаємо ті ж самі слова, що й Шевченко: Україна, Правда, Воля, Бог і всі інші, але що за ними чуємо? Втрата Шевченкового змісту слова веде до втрати Шевченка – за будь-якого формального пошанування його імені. А отже – і до втрати сутності України.

У соціології, в економіці, в народногосподарському мисленні є таке фундаментальне поняття: системи життєзабезпечення. Це те, без чого неможливе життя людської громади: хлібопостачання, водопостачання, енергопостачання. Ці системи невільно руйнувати ніяким революціям, ніяким владам, ніяким партіям, – бо нікому не обійтися без хліба, води, вогню...

Закінчення на 4-й стор.

Дорогі читачі! Триває передплата на газету "Нація і держава" на 2013 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2013 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: на 1 місяць – 7,01 грн., на 3 місяці – 21,03 грн., на 6 місяців – 42,06 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

ОФІЦІЙНО

СВАВІЛЛЯ РЕЖИМУ ЗУПИНИТЬ НАРОД

**Заява
Конгресу Українських
Націоналістів**

Україна опинилась перед загрозою втрати своєї енергетичної незалежності. Режим Януковича дійшов до тієї межі, за якою стоїть остаточна зрада національних інтересів Української держави. Такого відвертого й зухвалого свавілля не дозволяв собі в Україні ще ніхто з попередників Президента Януковича.

Минулого тижня відбулась зустріч президентів України та Росії, про результати якої українське суспільство так і не повідомили. Проте через кілька днів стало відомо, що Україна таки дала згоду на участь у Митному союзі в статусі спостерігача. І вже в п'ятницю прем'єр-міністр Микола Азаров підписав у Мінську відповідний документ – Меморандум.

Аналізуючи текст меморандуму про співпрацю України з Митним союзом, стає зрозуміло, що влада вирішила остаточно здати економічні інтереси України. Так, у меморандумі, яким нашій державі навіть не надається право спостерігача, наголошується, що "Україна декларує наміри дотримуватися принципів, зафіксованих в документах, що формують договірно-правову базу Митного союзу і Єдиного економічного простору, і утримуватися від дій і заяв, спрямованих проти інтересів Митного союзу і Єдиного економічного простору". Тобто Україні тепер фактично заблоковано поступ в економічний простір Європейського Союзу, при цьому без жодних прав й економічних переваг.

Конгрес Українських Націоналістів заявляє, що підписання меморандуму є зрадою національних інтересів, за яку Президент Віктор Янукович та прем'єр Микола Азаров мають нести відповідальність перед українським народом.

Окрім цього, з неофіційних джерел стало відомо, що Янукович домовлявся з Путіним також про "дерибан" української газотранспортної системи. Вже не йдеться про участь європейських країн у газотранспортному консорціумі, а розподіл контролю над ГТС має здійснюватись 50 на 50 між Україною та Російською Федерацією, в той час як внутрішні мережі має бути передано під контроль олігарха, наближеного до сім'ї Януковича.

Ми розуміємо, що сьогодні свавілля режиму Януковича здатен зупинити тільки український народ. Президент Янукович, ставлячи інтереси свого фінансово-політичного клану вище інтересів всієї держави, штовхає український народ на рішучі дії. У разі спроб протягнути через Верховну Раду України законопроект про приватизацію ГТС, ми закликатимемо українців до масових акцій громадянської непокори.

Звертаємось до парламентських та позапарламентських опозиційних сил спільно дати рішучу відсіч спробам клану Януковича зруйнувати економічні основи української державності!

Сьогодні ми не маємо права на апатію й байдужість – від нашої згуртованості залежить майбутнє Української держави!

КОМЕНТАР

МЕМОРАНДУМ: БЛЕФ ЧИ ПАСТКА?

Минулої п'ятниці, 31 травня, під час самміту прем'єр-міністрів держав – членів СНД у Мінську очільник українського уряду Микола Азаров підписав Меморандум про участь України в роботі Митного союзу. Домовленість про це була досягнута в Астані на самміті Євразійської економічної ради, в засіданні якої разом з президентами Російської Федерації, Казахстану та Білорусі брав участь Президент України Віктор Янукович.

"Поглиблення співпраці України з Митним союзом" обидві сторони відразу ж взялися тлумачити кожна по своєму. Україна, як відомо, стверджує, що співробітничатиме з МС лише як спостерігач. Росія заявила прямолінійно: або Євросоюз, або Митний. Головний російський телеканал подавав інформацію про Меморандум, як головну новину, мовляв, Україна змінила свій геополітичний курс і подалася в євразійство. На підтвердження транслювався коментар глави російського уряду Д.Медведєва, який однозначно заявив, що "якщо наші партнери (Україна – **М.Б.**) хочуть брати участь у нашому Євразійському економічному союзі (в який 2015 р. трансформується Митний союз – **М.Б.**), то вони повинні прийняти цілий ряд дуже складних, часом непопулярних рішень… Партнери не повинні приймати на себе зобов'язання, які виключають їхню участь в Євразійському економічному просторі і союзі…"

Подвійні стандарти в тлумаченні участі України в МС, зокрема, бравурні заяви Банкової про статус спостерігача, як "перемогу української дипломатії" викликали негативну реакцію в суспільстві, яке традиційно і не без підстав запідозрило владу у змові з Москвою, здачі ГТС, зраді національних інтересів і т.д. Така реакція цілком логічна, коли нема відкритої політики, а офіційний Київ, декларуючи європейський вибір, оглядається на Кремль. Бо ж одночасно прямувати до Москви і Брюсселю неможливо.

Що ж за документ підписано в Мінську? Чи насправді Меморандум підтверджує присутність України в Митному союзі в якості спостерігача? Ні. З'ясовується, що такого не може бути апріорі… через відсутність у положенні МС такого явища як статус спостерігача. Можливо, його запровадять після того, як МС трансформується в Євразійський економічний союз. А якщо ні? То що тоді? Україна "має шанс" опинитися в ЄЕС у статусі повноправного члена ?

Оскільки ознайомившись із текстом Меморандуму, ми не знайшли жодної конкретики, то можемо запропонувати лише свої та озвучені оглядачами версії. Вони різні. Приміром, відомий журналіст Віталій Портніков, коментуючи на ТВі підписання Меморандуму, зазначив, що "фактично сторони погодилися з тим, що Україна бажає стати спостерігачем у Митному союзі Росії, Білорусі і Казахстану. Однак члени Митного союзу відмовилися запроваджувати статус спостерігача і якимсь чином визначати якість можливості, які матиме Україна, якщо вона отримає такий статус. На практиці це означає, що президент або прем'єр-міністр України можуть приїхати на наступні зустрічі керівників держав-членів Митного союзу, проте ніякого права голосу під час цих зустрічей вони не матимуть – будуть собі існувати під час цих саммітів як такі прикраси, в той час, коли президенти Росії, Білорусі і Казахстану ухвалюватимуть реальні рішення.

Так що це запрошення на роль меблів, якщо, звичайно, Віктор Янукович та Микола Азаров погодяться із такою роллю. Недарма ж президент Білорусі Олександр Лукашенко, який прекрасно усвідомлює, що саме було запропоновано Вікторові Януковичу, сказав після самміту в Астані: "Янукович, напевно, до нас більше ніколи вже не прийде". Так що це бажання зберегти обличчя при поганій грі. Не знаю, чого вимагав Віктор Янукович від Володимира Путіна за свою згоду підписати такий Меморандум, однак ясно, що ні та, ні інша сторона просто нічого одна від другої, крім пропагандистського лускотіння, не отримали".

Крім того, теперішні партнери по МС не в захваті від цієї структури, яка, зрозуміло, потрібна насамперед Росії – не як економічний, а політичний важіль впливу. До речі, на країни МС припадає лише шість відсотків товарообігу РФ, а на ЄС – у десять разів більше.

Як відомо, між Росією і Казахстаном чимало розбіжностей у поглядах на майбутнє Євразійського економічного союзу. Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв підкреслив, що якщо буде зроблено спробу втягнути Казахстан у якість політичні об'єднання, Казахстан не буде учасником Євразійського економічного союзу і готовий залишити Митний союз. "Фактично мова йде про те, що російські зусилля з відтворення радянської імперії в новому вигляді блокуються Астаною і не підтримуються Мінськом. Так що або Росія зменшить свої амбіції, або у 2015 році просто нічого не виникне і ніякого статусу спостерігача в України не буде", – зазначає Віталій Портніков.

Додамо, а якщо й постане в якомусь вигляді ЄЕС, то причому тут Україна? Навіщо їй євразійські утворення 2015 року, якщо восени 2013-го вона підпише угоду про Асоціацію з Європейським Союзом, а невзабарі – й угоду про зону вільної торгівлі України з ЄС? Ну хіба що спостерігати за діяльністю ЄЕС в статусі спостерігача від Євросоюзу…

Кажуть, є у Банкової спокуса – бодай чимось пошантажувати європейців, аби не дошкуляли Юлією Тимошенко за гратами, вибірковим правосуддям і наявністю корупції. Можливо. Проте шантажувати, ризикуючи майбутнім держави, її поступом до Європи можуть хіба що політикани, а не державні мужі… Адже жодного іншого цивілізаційного вибору, крім європейського, сьогодні нема.

Підготувала Марія БАЗЕЛЮК

НА ЧАТАХ

ЗАХИСТИМО ДІТЕЙ ВІД УКРАЇНОФОБА!

31 травня біля Адміністрації Президента України національно-патріотичні сили Києва вимагали звільнити українофоба Дмитра Табачника з посади міністра освіти і науки. Акція відбулась до Міжнародного дня захисту прав дітей.

Київська міська організація Конгресу виступила одним із організаторів акції.

У виступах учасники акції наголошували на необхідності захисту українських дітей та юнацтва від міністра-українофоба. Активісти підкреслювали, що Дмитро Табачник протягом трьох років перебування на посаді міністра проводить антиукраїнську, антидержавну політику. Під його керівництвом іде процес масового закриття шкіл у сільській місцевості. Останні наради міністра з Київським управлінням освіти нагадують сумнозвісні часи Щербицького, коли процес русифікації України сягав апогею.

Голова столичного Конгресу Юрій Шепетюк переконаний, що Дмитро Табачник має бути звільнений з посади міністра та відповісти за свою діяльність перед законом. "Не може очолювати Міністерство освіти казнокрад, корупціонер, людина, яка лобіює інтереси сусідньої держави. Не може очолювати Міністерство людина, яка має такий високий негативний рейтинг у студентів та викладачів", – зазначив Юрій Шепетюк.

На акції виступили також Юрій Гнаткевич, Ігор Мазур, Сергій Вутке, Віктор Горбач.

Наприкінці пікетувальники передали Президентові України листа з вимогою негайно звільнити Дмитра Табачника.

Прес-служба КУН

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ПОГЛЯД

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ПОЛІТИЧНИХ РЕПРЕСІЙ.

Утрачена нагода бути разом

Любомир (Гузар)

На місці поховання десятків тисяч жертв, за яких ми молилися, мені спало на думку: а чи хтось молиться за творців великої трагедії? Чи молиться хтось за тих, хто підписував смертний вирок, хто завдавав смерть, хто її прикривав? Ці злочинці, по суті, більше нещасні, ніж їхні жертви.

Третьої неділі травня ми відзначали День пам'яті жертв політичних репресій. З цієї нагоди я побував у Національному історико-меморіальному комплексі "Биківнянські могили". Хочу поділитися деякими враженнями від тих відвідин.

До Биківнянських могил прибуло чимало людей, зокрема представники державної та міської влади, люди різних політичних переконань, старші, молодші та юні – усі ті, що вважають себе українцями.

Було багато слів: не одна могила стала трибуною для патріотичних промов. Однак не було відчуття того, що присутніх щось об'єднує.

Усі ці люди зібралися нібито з однієї причини – вшанувати тих, хто був жертвою політичних репресій часів більшовицького режиму, кому було насильно вкорочено віку і чиї тлінні останки крадькома поховано на иковнянському полі.

Стоячи на тому освяченому невинною кров'ю місці, так хотілося, щоб ми всі були духовно об'єднані, – об'єднані довкола тих, хто там похований.

Того дня ми зібралися, щоб віддати загиблим шану, ми прийшли щось "віддати". У зв'язку з цим мені спали на думку слова американського президента Лінкольна з його відомої промови на військовому цвинтарі в Геттисбурзі, в якій він, зокрема, сказав: "Ми прийшли вшанувати загиблих, але, властиво, ми прийшли освятитися їхньою жертвою".

У Биківні не відчувалося, що присутні вповні зрозуміли суть цієї події: саме завдяки тому, що сталося з тими загиблими в 30–40 роках минулого сторіччя, ми сьогодні представляємо одну націю.

Те, що ми прийшли щось "віддати", думаю, усі чудово розуміли. Проте ми в таких ситуаціях достатньо не усвідомлюємо, що щось "дістаємо". Тому доречним було б, якщо б кожен із нас щиро запитав себе, не з чим ми прийшли, а з чим ми відійшли.

Чи стали ми кращими людьми, натхненими у своєму житті здійснювати високі ідеали? Часто в таких ситуаціях чуємо слова: що ми маємо робити? Або (частіше): що інші повинні робити? Натомість слід було б себе запитати, якими ми (кожен із нас) повинні бути. І тоді все стало б на свої місця.

Цього року чомусь також був дуже відчутним брак спільної молитви. Хоча ми не є об'єднані в одну Церкву, як це було тисячу років тому, але, напевно, нікому б не зашкодило – було багато представників духовенства та мирян різних Церков і релігійних організацій – стати пліч-о-пліч і за порядком звернутися до спільного Отця.

За десять днів до Дня пам'яті жертв політичних репресій ми відзначали День перемоги в річницю закінчення Другої світової війни. Ми вшановували тих, хто віддав своє життя в боротьбі з гітлерівським націонал-соціалізмом, і з вдячністю вітали ветеранів цієї війни, які до сьогодні дожили.

І так треба було робити, бо завдяки загиблим і тим, хто ще живий, був розгромлений тоталітарний режим, який хотів як вища раса опанувати всю Європу й підкорити собі європейські народи – серед них особливо наш, український народ.

Однак, стоячи біля могил жертв політичних репресій, я чітко усвідомив певну непослідовність. Перемога над нацистським тоталітарним режимом, яка сталася в 1945 році і яку ми щороку відзначаємо як Велику перемогу, не усунула навіки терористичного режиму в Україні.

Терор, свідком якого є Биківня (1937–1941 роки), продовжувався ще впродовж багатьох десятиліть після цієї перемоги. І про це ми не сміємо забувати.

Биківнянські могили, подібно як багато інших знаних чи ще не знаних масових захоронень невинних жертв політичних репресій, – це національний і духовний скарб українського народу. Це та пам'ять, на якій будується тривале майбутнє, – майбутнє не смерті, не терору, а життя. Тому так важливо було бути у цей день одним цілим.

На місці поховання десятків тисяч жертв, за яких дуже хотілося помолитися, мені спало на думку ще ось таке: а чи хтось молиться за творців великої трагедії, тих, хто підписував смертний вирок, хто завдавав смерть, хто її прикривав?

Більшість із них, а, можливо, і всі, також померли, їхні тлінні останки не поховорені в Биківнянських могилах. Ми здригаємося, коли їх згадуємо. Але Ісус молився за тих, хто Його розпинав! Ці злочинці, по суті, більше нещасні, ніж їхні жертви.

День у Биківні був справді днем здобування духовного досвіду. Такі дні повинні бути невід'ємною частиною нашого життя.

Пошанування невинно убієнних у Биківні

19 травня активісти громадського об'єднання Українська патріотична альтернатива, серед яких представники КУНу, УНП (після об'єднавчого з'їзду тепер вже РУХу), Української партії взяли участь у поминальних заходах за невинно убієнними жертвами антилюдського більшовицького режиму. Разом з представниками "Меморіалу" ім. Василя Стуса, Київської спілки політв'язнів і репресованих, депутатськими делегаціями від "Свободи" та "Батьківщини", дипломатичною делегацією Польщі активісти УПА вшанували пам'ять сотень тисяч жертв сталінізму різних національностей хвилиною мовчання, покладанням квітів та вінків до центрального монумента Меморіалу жертв репресій "Биківнянський ліс". У панахиді за душами невинно убієнних взяли участь кардинал Любомир Гузар, Глава УГКЦ Святослав Шевчук, священики Української Православної Церкви Київського та Московського Патріархатів.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

РЕЗОНАНС

УРОК ТРИВАЄ...

Опублікована в газеті "Нація і держава" стаття Марії Олійник, заступника голови Конгресу Українських Націоналістів, з приводу вистави "Нація" Івано-Франківського музичного драматичного театру імені Івана Франка, влучно передає враження донеччан від спектаклю, атмосферу, в якій він проходив. Дійсно, це було подолання неіснуючого бар'єру між українцями Сходу і Заходу, вияв взаєморозуміння й взаємної симпатії. І автор новел, що покладені в основу сценарію, – письменниця Марія Матіос, і актори, і глядачі під час вистави були єдиним цілим, єдиною спільнотою, яка прагне до взаєморозуміння й утвердження розквіту національної української культури.

Вистава триває – не тільки в роздумах людей старшого покоління, а й в думках і серцях молоді завдяки вдалому використанню засобів сучасного європейського театру, прийомів постмодернізму: гри з глядачем, гри з ляльками – мотанками, тотального засудження заперечення, жорстокості, національного і просто людського відчуження, заклику до взаєморозуміння, злагоди.

В педагогічній практиці є мудре правило: вважати високоякісним урок, який не закінчується 45 хвилинами, дзвоником, а продовжується в думках і серцях учнів, спонукає до подальших роздумів.

Саме таким уроком стала вистава "Нація".

З нашої точки зору, дуже цінним було те, що спектакль не закінчився на сцені театру, а продовжився й продовжується в думках глядача. Він спонукає не тільки до роздумів над історичним минулим України, долями її синів і дочок, а й до активної дії щодо консолідації української нації, розквіту національної культури.

Цікавим і показовим є враження від вистави вчителя історії нашого ліцею Наталії Павленко: "Вистава – реквієм "Нація"вразила мене в саме серце. Через образи і зміст вистави ми торкаємось найсокровеннішого: сенсу нашого людського буття; змісту найболючіших фактів української історії. Влучна ідея, що проходить через всю виставу: "Нам нічого ділити! Ми українці – єдина надія!". І головним мірилом, всіх наших стосунків є сумління! Вперше зі сцени пролунав заклик не стільки до боротьби, скільки до життя, любові і творчості".

Дуже хотілося б, щоб творчі стосунки з Івано-Франківським театром тривали і сприяли розквіту Української держави і національної культури.

Тарас ПИЛИПАК, Алла ТРУСОВА, Наталія ПАВЛЕНКО,
вчителі Донецького ліцею № 12

ДУМКИ З ПРИВОДУ

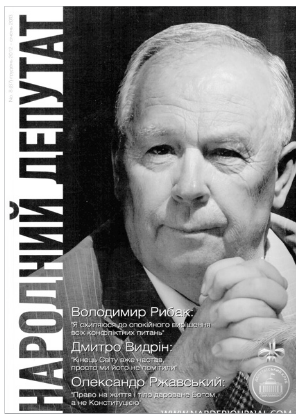
"НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ" – "ЗА ВЄРУ, ЗА ЦАРЯ, ЗА ОТЄЧЄСТВО"

Тарас МАРУСИК

З огляду на склад більшості членів Верховної Ради України, слова "народний депутат" можна було б і не брати в лапки. Але в даному разі мова – про щомісячний журнал "Народний депутат".

"За вєру, за царя, за отєчєство" – це не придумана автором метафора, а назва статті Альони Березовської з першого цьогорічного числа. Ось кілька цитат з цієї базгранини (в перекладі з російської) про кладовище в передмісті Парижа Сент-Женев'єв-де-Буа, де поховано чимало білоемігрантів: "Тут спочиває велике минуле Великої Російської Імперії… Росіяни нищили росіян! Що ми за нація така?... Тут могили не діляться на росіян, українців, білорусів, всі парижани вважають їх російськими… Вони не ділили свою батьківщину на частини, як зробили це ми, їхні нащадки, виправдовуючи свої вчинки облудними ідеями і псевдоорієнтирами… Ми – нащадки великого російського народу, а приміряємо на себе зрадницьку форму німецького поліцая чи унтер-офіцера… Як точно сказав Путін: "Куди простіше Україні буде розмовляти з Європою, відстоюючи свої права, коли за її спиною стоятиме Митний Союз".

Чим славна ця "журналістка"? Називає себе другом В.Януковича. Колишня учасниця всіх президентських пулів. Колишня співробітниця видання "Обозрєватєль". Як пишуть ЗМІ, донька дніпропетровського мільярдера Олександра Зельмановича Бойка. А ще вона автор інших подібних опусів рівня шкільного твору, наприклад, "Абсурди

неонаціоналістів". Звертаю увагу на її неологізми – "неонаціоналісти" і слово "абсурд" у множині. До неї ще ніхто так не писав.

А відкривається журнал "Народний депутат" рубрикою "Актуально", і перший матеріал тут – про договір "Українського вибору" В.Медведчука про партнерство з низкою подібних організацій. В цьому номері – й велике інтерв'ю з дружиною Медведчука Оксаною Марченко "Там, де панує любов", в якому без згадки про антиукраїнський політичний проект свого чоловіка і про їхнього кума В.Путіна не обійшлося. Яка ж любов без Путіна?

Показовими є назви багатьох матеріалів цього числа: "Про роль еліти у формуванні Євразійського союзу", "Митний союз для України стає все ближчим", "Митний союз чи Євросоюз", "Клінтон: США не допустять відновлення СРСР", "Зіткнення економік. Назрівання світової війни", "Кінець світу вже наступив, просто ми його не помітили", "Білий терор у Росії". До прикладу, в останній статті (анонімній) виправдовується так званий "червоний" терор, який "зовсім не співставний із білим, та й носив в основному відплатний характер". При цьому слово "червоний" береться в лавки, а слово "білий" – ні.

Журнал рекламує також голову Донецької ОДА А.Шишацького, мера Артемівська Донецької області О.Реву, в минулому одіозного депутата О.Чародєєва, московського виробника цукерок "Конфаель".

Хто ж видавець цього журналу з відверто проросійською, проімперською й антизахідною спрямованістю? Громадська організація "Депутатський клуб "Парламент" (яку було створено, очевидно, "в піку" ВГО "Асоціація народних депутатів України"). ГО "Депутатський клуб "Парламент" займає одне з приміщень Верховної Ради України (вул. Велика Житомирська, 11, офіс 104). Президент цієї ГО – колишній депутат, а за сумісництвом – чи то мільйонер, чи мільярдер – Олександр Ржавський, виконавчий директор – Борис Цомая. Так і закортіло зримувати – "що маємо, те маємо".

ШЕВЧЕНКОВА УКРАЇНА

"І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ, І НЕНАРОЖДЕННИМ..."

Певно, і в духовному житті є такі системи життєзабезпечення. І таку функцію життєзабезпечення для українського суспільства чинить насамперед Тарас Шевченко – його поезія, його образ, його постать. Він – один із наріжних каменів нашої національної будови.

І якщо ми хочемо, щоб Шевченко залишався такою системою духовного життєзабезпечення і для наступних поколінь, ми повинні подбати про те, щоб у Шевченковому слові сприймався Шевченків зміст.

РІЗНОРІДНІСТЬ СТЕРЕОТИПІВ ОБРАЗУ – ВІД ПРОРОКА ДО БОГОХУЛЬНИКА

Починаючи від оцінок Шевченкової поезії першими читачами його віршів, від листів Квітки-Основ'яненка, Гребінки, рецензій у російській пресі на "Кобзар", статей М.Костомарова, П.Куліша, В.Білозерського та інших у журналі "Основа", рецензій М.Добролюбова і М.Михайлова, відгуків А.Григор'єва, І.Прижова та інших, перших оцінок зарубіжних славістів, а потім статей і спогадів у "Киевской Старине", книжки Б.Грінченка "Перед широким світом", праць М. Драгоманова та І. Франка, – про Тараса Шевченка – поета і людину, написано вже не одну тисячу публіцистичних і популярних статей, наукових розвідок, не одну сотню книжок мовами різних народів світу, і несть числа виголошеним на його честь доповідям та промовам. Обсяг Шевченкіани можна порівняти хіба що з обсягом літератури про найбільших світових поетів і митців. Але в чому він, мабуть, і від них усіх відрізняється (власне, в чому його відрізнено зусиллями його сучасників і нащадків), – то це в кількості й різнорідності модифікацій його образу: стереотипів сприйняття, які випали на його долю, починаючи від того, для якого він сам дав привід, назвавши свою першу збірку поезій "Кобзар".

Втім, кобзар – образ дуже місткий і надається для символічного переосмислення, яке й містить Шевченкова поезія, хоча символічна глибина цього образу не всіма сприймається. Гірше з прямолінійними "теоретичними", ідеологізованими або суб'єктивно-враженнєвими означеннями, чи й корисливо-політичними наліпками, яких ніколи не бракувало. Ще Драгоманов у праці "Шевченко, українофіли і соціалізм" (1879) налічив кільканадцять разюче строкатих, до взаємовиключності, і разюче довільних – і в усвавленні, і в негації – версій Шевченкового образу: від "українофіла", "безумного патріота" й "сепаратиста" до "нігіліста" й "соціаліста", від пророка до лжепророка й богохульника. Час невтомно розширював цю строкату палітру. "Після 1917 року він (Шевченко. – **І. Дз.**) являвся нам і комуністом, і незаможним селянином, і виразником петлюрівської ідеології, і захисником формули "Єдина, неділима", – писав 1922 року дослідник його творчості Єремія Айзеншток.

У збірці київської губнаросвіти "Пам'яті Т. Шевченка" (1920) є стаття П. Любченка під промовистою назвою "Червоний Христос". З Христом порівнював Шевченка і Микита Шаповал у брошурі "Шевченко і самостійна Україна", водночас бачачи його місце, якби він був живий, "у вільних козаках чи січових стрільцях". Натомість ЦК комуністичної спілки молоді в Харкові випустив 1922 року брошуру "Т.Шевченко", в якій за поетом резервувалося місце першого голови комнезамів. Зовсім іншого ідеологічного спрямування автор – емігрант під псевдо Р.Задніпрянський, в інший час (1946 р.) – також нарікає: можна говорити "щонайменше про яких шість-вісім відмін сфальшованого Шевченка (пригадайте: "Шевченка-народника", в обов'язковому кожусі й шапці з кобзою в руках або біля ніг, Шевченка "поета перед-пролетаріату", "Шевченка-гетьманця і слов'янофіла", "Шевченка-соціаліста" в солдатській шинелі з кацапською бородою, що нагадував не то старовіра, не то своє погруддя роботи Архипенка)". Але й сам запропонував свою "відміну": Шевченка – майже шовініста.

Серед "шевченкознавчих" наліпок 20–30-х років ХХ ст. популярними були ще й такі: "поет пролетаріату"; "батрацький поет"; "співець бідноти"; "поет наймитів"; "співець гайдамацького повстання". З часом одні версії ставали одіозними, на зміну їм приходили інші: революційного демократа, атеїста, інтернаціоналіста, русофоба, русофіла тощо; на наших очах повертаються деякі старі, в тому числі риторично-патріотичні, а дехто навіть пропонує офіційно оголосити Шевченка національним святим і негайно канонізувати, тоді як інші вишукують способи ідеологічної, етичної чи естетичної компрометації Шевченка та прийоми стягування його з п'єдесталу. Різні політичні сили намагалися пристосувати Шевченка до своїх потреб (незмінна формула: "Шевченко наш!". "Боротьба за Шевченка" – назва не однієї статті й книжки в радянській Україні і в українській емігрантській пресі), – ігноруючи суверенність поезії, її незводимість до ідеологічних платформ.

Вдумливий читач, опинившись на самоті з "Кобзарем", а ще краще – із зібранням творів Шевченка, без особливого труда зможе відшарувати від його текстів різні ідеологічні наноси. І є наукове шевченкознавство, що, попри незгідливість багатьох його підходів, нагромадило величезну суму спостережень, фактів та інтерпретацій, які поглиблюють розуміння творчості Шевченка і стали немовби складовою частиною її буття в історичному часі.

Певна річ, опрацювати весь цей обшир текстів навіть літературознавцеві не просто. А звичайному читачеві вистачить самого Шевченка. Так хотілося б сказати. Але, на щастя (а інколи й на біду), у Шевченка в Україні не було, немає і, мабуть, ніколи не буде звичайних читачів. Його або люблять як свого речника, своє національне альтер его, і тоді хочуть знати про нього все чи якомога більше (в гіршому разі – задовольняючись приблизним уявленням і не допускаючи ніякого критичного погляду), або ж його принципово не сприймають, потай чи одверто ненавидять, і тоді дошукуються чогось такого, що могло б його змалити, знизити, – або й домислюють щось негоже на міру власного досвіду.

Раніше за цим останнім стояла демонстративна політична й національна негація Шевченка: монархісти й російські націоналісти (серед них і "землячки") від Каткова до В. Шульгіна створювали атмосферу українофобії, яка й концентрувалася навколо Шевченка як символу українства. Кінець XIX – початок XX століття породили своєрідне антишевченкознавство (яке, власне, було продовженням жандармського "шевченкознавства" – фахівців з Третього відділу канцелярії Його Імператорської Величності, 40–60-х років). Воно особливо пожвавлювалося під великі ювілеї поета – 50-річчя від дня смерті (1911 рік), 100-річчя від дня народження (1914 рік), коли серіями з'являлися пасквілі на нього. Цю аж ніяк не благородну традицію відроджують на наших очах спадкоємці "киевских русских националистов" 1900-х років, уже під іншими девізами, але з тією ж сфальшованою аргументацією.

Щоправда, ворожість до української сутності Шевченка тепер прямо не декларується, його намагаються "скомпрометувати", ставлячи під сумнів естетичну вартість його поезії та дошукуючись або додумуючи якісь непривабливі колізії з особистого життя й накидаючи публіці, схильній до сенсацій, своє специфічне розуміння якихось висмикнутих із контексту пасажів.

Але тепер до тих стимулів, які підсичували шевченкофобію століття тому – стимулів переважно з політичних і національних антипатій, додався ще один, до якого далеко було простакам із кола "киевских русских националистов" тодішніх. Йдеться про ту щиру відразу до громадянського почуття, до етичного тонусу, до всього зобов'язливого, що кличе піднятися над собою, – простодушну відразу до всього цього, яка опановує інтелектуального обивателя початку XXI століття: адже він переживає апофеоз визволення від усього, що перевищує межі його "его". Все велике духом завжди було докучливе для малих духом, і його намагалися змалити; нині ж моральний імператив і в житті, і в мистецтві оголошено авторитарністю, зазіханням на свободу – свободу бути дрібним і безстидним. І під обстріл береться все те, що дратує душевну ледачість.

ІСТОРИЗМ МИСЛЕННЯ

Звичайно, Шевченко захистить себе сам. Якщо його читати. Отож треба мати потребу його читати. І треба вміти читати. Шевченко – поет глибокий і складний. Міф про його простоту і самозрозумілість живий і досі, хоч його поставив під сумнів ще Борис Грінченко у книзі "Перед широким світом" (1907): на підставі свого педагогічного досвіду і читання селянам творів Шевченка та опитувань він дійшов висновку, що селянська маса дуже емоційно сприймала ранні Шевченкові твори і все, що пов'язане з колом селянського життя, та почасти деякі прямі національні аспірації, але не пізніші твори зі складнішою структурою та універсальнішим змістом, де "багато незрозумілих слів", і не ті, що торкаються історичних подій. Так, український селянин розумів Шевченка, коли той говорив про його життя його мовою – мовою символів народної поезії. Тут селянин був ближчий до Шевченка, ніж наш сучасник. Ми ж нині лише здогадуємося про глибокий зміст цієї символіки: "три шляхи" або "могила" – це ніби з топографії, "тополя", "дуб", "осока", "крук" тощо, для прикладу беручи, це для більшості наших сучасників лише ботанічна чи зоологічна номенклатура, що не тягне за собою світопорядкувальних і світопояснювальних асоціацій. Освічений читач часів Шевченка розумів його політичні ескапади й філософські рефлексії, бо жив у світі тих реалій, що були подразниками поетових чуттєвих вибухів. Для нас же багато із тих реалій – забуте минуле. А багато є й таких, що, навпаки, напрошуються на пряме ототожнення з реаліями нашого часу, і в цьому теж є небезпека викривлення Шевченкової автентичності, а не тільки тривання його політичної актуальності.

Отже, для адекватного розуміння Шевченка потрібен історизм мислення. Треба знати його життя, його час, його оточення, стан України, Росії й світу. Треба, зрештою, знати або вивчати – "коло нього", з його допомогою – українську мову, його українську мову. Не кажучи вже про те, що не все з лексики шевченківських часів живе в устах сучасного українця, не вся його метафорика, особливо побутового походження, асоціює до новочасного досвіду. Треба знайти й нюанси реалій тієї доби, бо, скажімо, коли Шевченко картає "дядьків отечества чужого", то йдеться не про якихось посполитих мужиків, а про царських вельмож із "малоросів": "дядьками" тоді називали не то вихователів, не то денщиків, якусь особливу прислугу для можновладців.

А втім, Шевченка можна зрозуміти, сказати б, із нього самого. І про свій час, своє суспільство, свій народ він може сказати чи не більше, ніж будь-які коментарі. Треба тільки читати без упереджень, уважно і вдумливо.

"КОБЗАР" – НЕ КОРАН І НЕ ЄВАНГЕЛІЄ

Понад сто років тому, в промові на 43-ті роковини смерті Шевченка, Іван Франко застановився над питанням про те, чи можемо судити про нього з історичної перспективи, піднявшись над злобою дня. Адже "питання і справи, порушені ним, закляті в форми віщого слова, ще не перестали ворушити пристрастей та збуджувати ілюзій. Отим-то противники й прихильники однаково з жахом оминають такі вислови нашого Кобзаря: одні, щоб не ворушити болючого місця і не договорюватися до лютості; другі, щоб не знайти в них чогось такого, де б довелося справді признати рацію противникові з ущербом для честі, а може, лише для непомильності нашого дорогого поета".

"Та я думаю, – продовжує Франко, – що для нас, виплеканих і вихованих Шевченковою піснею, у яких Шевченкове слово нерозривно зіллялося з усім найкращим й найвищим, що дає нам новочасна наука і новочасна культура, – що для нас давно настала супроти Шевченка ота історична перспектива. Ми можемо спокійно слідити за кождим розмахом його орлиного крила, можемо розбирати критично його погляди і не потребуємо жахатися ущербу для його честі й для нашої національної гордості, коли нам доведеться признати якийсь його погляд хибним або думку якусь неясною. Ми знаємо, що наш поет був чоловік, значить – міг і мусив помилятися. Його "Кобзар" для нас не Коран і не Євангеліє, і навіть не підручник історії, чи політики, чи філософії, і виказання одної-другої помилки нічогісінько не вхибить його вартості у тім героїчнім, чистім, щиро людськім почутті, яке ніколи не помиляється і, лежачи в основі всіх поступових і ліберальних програм, лишається безсмертним, хоч і як би змінилися побудовані на нім логічні програмові конструкції".

Чи думав Франко, що й більш як через сто років після цих його слів, більш як через півтора століття по смерті Шевченка, оті "питання і справи, порушені ним, закляті в форми віщого слова", залишатимуться такими ж збудниками пристрастей та ілюзій, як і були, заважаючи поглядові з "історичної перспективи"? І все-таки підхід, який запропонував Франко, єдино гідний стосовно Шевченка.

Він допоможе нам знайти розумну позицію в тій ситуації, яка зветься "культ Шевченка". Кожен народ шанує своїх великих і створює навколо них ореол – "культ". Але культ Шевченка – це явище унікальне, особливе. По-перше, своїми масштабами. По-друге, тим, що він ішов "знизу", від соціально і національно пригнобленої людності. По-третє, тим, що влада імперської Росії всіляко придушувала цей культ, але всі наступні влади в Україні, зрозумівши безплідність боротьби з Шевченком, самі заходжувалися і заходжуються творити свій "культ" Шевченка як важливу частину політики задобрювання народу.

Офіційний культ Шевченка завжди був і буде фальшивий і відразний. Але й стихійний, "низовий" культ має свої стереотипи і часто виявляється в крикливих, неприваблених формах.

Українським інтелектуалам, починаючи від Михайла Драгоманова й Івана Франка, доводилося протидіяти ці форми з прикрістю. Але скільки вже не сказано було (й буде) на ці теми і дуже мудрого, і не дуже мудрого, – нічого з "культом" не вдієш. Він живе і житиме, поки болітимуть ті болі, якими дихає Шевченкова поезія. Однак пам'ятаймо: слово "культ" пов'язане зі слово "культура". Отже: ідімо до... культури культу. До культури прочитання Шевченка. До культури його вшанування. Зрештою, до того, до чого закликав у цитованих вище словах Іван Франко.

Іван ДЗЮБА

"Голос України", ч.45

Закінчення. Початок на 1-й стор.

НЕВІДОМА ІСТОРІЯ

АКЦІЯ "ЛОМ"

або Напередодні 15 березня 1939 року

Про події на Закарпатті, що передували проголошенню в березні 1939 року Карпатської України, написано багато, а от про чужі провокації і диверсії властиво мало писалось, тому я написав цю статтю.

22 листопада 1938 року Чехословацький парламент ухвалив Закон про автономію Карпатської Русі (Карпатської України). Уряд автономії, який очолив о. А. Волошин, приступив відразу до творення державного життя, зокрема і власного війська – Карпатської Січі, основою якого стали відділи Української Національної Оборони (УНО), створені молодими націоналістами з ОУН 4 вересня 1938 року. Розпочалася копітка праця державного будівництва за надзвичайно складних і тяжких умов – політичних і військових. До цієї української землі, яка віками була під чужою окупацією мали претензії і зазіхання сусідні держави, а в першу чергу, Угорщина, ласим оком споглядала на них навіть далека Москва. На цю складну ситуацію вплинуло те, що Чехословаччина зволікала з наданням автономії Карпатській Україні двадцять років.

Цей шматок української землі – близько 13 тисяч квадратних кілометрів, був на перехресті інтересів Польщі і Угорщини, Румунії і Москви, і очевидно Чехії. Угорщина, якої впливи тут були значні ще за австро-угорської окупації, не покидала намірів повернути її під своє володіння, такі ж наміри були в мадярів і стосовно Словаччини. Тільки певні обмеження, накинуті Угорщині Антантою, стримували її в міжвоєнний час від військової агресії. Румунія натомість чинила їй пасивний опір, маючи з нею нерозв'язаний вузол Добруджа. Польща відразу по здобутті незалежності в двадцятих роках почала поглядати неприязно на Чехословаччину, зокрема, за Тешинський Шлеськ, та й Закарпатську Русь. Метою польської закордонної політики, окрім Заользя, було добитися спільного кордону з Мадярщиною. Правляча еліта в Польщі і сам Ю.Пілсудський вважали Чехословаччину за витвір тимчасовий, а тому активної добросусідської політики з нею не проводили. Активні контакти польсько-мадярські перепліталися тут суперечкою Польщі за Спіш, Ораву і, як згадувалось, Тешинський Шлеськ. Були ще й суперечки за політичні впливи в цьому регіоні. Польща, щоправда, не висувала, в кожному разі офіційно, територіальних претензій до Закарпатської Русі і Словаччини, зате виступала за приєднання, точніше – повернення Закарпатської Русі до Угорщини, що в наслідках створював б спільний польсько-угорський кордон. Угорщина старалася зі свого боку підтримувати Польщу в справі полегшення твердих умов, накинутих їй Антантою, в чому Польща не дуже могла зарадити, не маючи сильної тоді позиції на міжнародній арені.

Від початку тридцятих років XX ст. Польща знову почала проявляти зацікавлення Закарпатською Руссю, що було викликане внутрішнім її становищем і сподіванням швидкого розпаду Чехословаччини, спричиненого сепаратистськими рухами словаків, русинів, серед яких поширювався і міцнів під впливом УВО і ОУН український націоналістичний рух. Щоб цьому перешкодити, уряд Польщі почав підтримувати на Закарпатті русофільський рух греко-католицького священика С. Фенціка з Русской Національ-Автономной Партії (РНАП). С. Фенцік нав'язав стосунки з польським консулом в Ужгороді М.Сьвяжбінським (1934 р.), від якого отримав гроші на видання тижневика "Карпатский Голос". Згодом отримав також від польських властей субсидію на видання газети "Наш Путь". Субсидії для о. С. Фенціка і його партії РНАП уряд Польщі переказував під маскою субсидій від американських русофільських осередків. Одночасно польська дипломатія робила заходи об'єднання партій С.Фенціка і А.Бродія, але успіху не добилася.

Питання спільного польсько-мадярського кордону було темою розмов мадярського прем'єра Г. Гюмбуса у Варшаві 1934 року. Обидві сторони підтримували русофільський рух на Закарпатті, побоювались створення чесько-совєтського "коридору" і толерування чехами "irredenti ukrainskiej", а надто Польща цінувала економічне значення безпосереднього сусідства з Угорщиною, хоч Чехія була економічно сильнішою.

В січні 1938 року Польща вже була поінформована про плани Гітлера відносно Австрії і Чехії і висловила дезапробату його намірам щодо Австрії, але одночасно визнала за сприятливу нагоду реалізувати свої наміри щодо Чехії. Цю справу поляки обговорювали з прем'єром Угорщини М. Горті під час його візиту до Варшави в лютому 1938 року, але жодних практичних кроків тоді не було зроблено. Здається, Будапешт не зовсім довіряв запевненням поляків щодо їхніх інтенцій.

У березні 1938 року МЗС Польщі передало о.С.Фенціка (РНАП) під опіку Будапештові, мотивуючи це тим, що мадяри мають більші впливи і можливості реалізації спільних інтересів. У травні 1938 року посол Польщі в Празі К. Попес заявив мадярському послові Я. Веттестейнові, що "по відношенню до Закарпатської Русі Польща має тільки пасивне зацікавлення, не хоче допустити, щоб постав там центр український, який загрожував би внутрішньому спокоєві в Польщі", маючи на увазі, мабуть, зростаючу активність українського самостійницького руху на українських землях, які тоді належали Польщі. Як бачимо, Польща активно сприяла приєднанню Карпатської України до Угорщини і навіть критично оцінила заяву Будапешта надати Карпатській Русі широку автономію, чого зрештою Будапешт не думав дотриматися.

2 жовтня 1938 року, за намовою польської дипломатії, Угорщина прийняла рішення про реалізацію своїх політичних цілей і територіальних ревіндикацій. На кордоні з Карпатською Україною мадяри згромадили свої військові загони і парамілітарні відділи під командуванням начальника V відділу Головного Штабу армії полковника С. Гамлька, а через кілька днів перекинули на Карпатську Україну кількасот диверсантів. Але диверсійна акція мадярів зазнала поразки. Будапешт одночасно виступив з пропозицією, щоб польське військо захопило Закарпатську Русь самостійно або спільно з мадярами, одначе Польща цю пропозицію відкинула. Натомість вона надала дипломатичну підтримку діям мадярів, а також укріпила своїми військами кордон з Румунією, запобігаючи можливій інтервенції Румунії.

7 жовтня 1938 року начальник Головного Штабу польського війська генерал В. Стахевіч видав наказ підготовки диверсійної акції на Закарпатті. Водночас міністр Ю. Бек склав візит до Румунії і намагався переконати короля дати згоду на окупацію Закарпатської Русі Угорщиною. Румунія не прийняла пропозиції. 19 жовтня 1938 року генерал В. Стахевіч видає наказ провести саботажну акцію на Закарпатті під криптонімом "ЛОМ".

Акція "ЛОМ" розпочалась 22-23 жовтня, її очолив підполковник Ф. Анкерстейн. Акція мала характер античеський, але по суті була антиукраїнською провокацією. Мадярська диверсійна акція на Закарпатській Україні зазнала поразки, тому поляки 5 листопада вирішили реорганізувати свою акцію, висилаючи на Закарпаття сім компаній війська з кадровими офіцерами і підофіцерами. Формально польську диверсійну акцію на Закарпатті "ЛОМ" зупинено під кінець листопада, насправді тривала вона довше. Перед військовою диверсійною акцією і під час неї Головний Штаб польського війська проводив пропагандивну кампанію, яка мала на меті перекласти вину на українців. З цією метою Головний Штаб видавав відозви до "русинів" і українців російською і українською мовами, останньою була фальшивка "від ОУН", але населення не вдалося спровокувати.

Угорські танкетки на вулицях Хусту – столиці окупованої Карпатської України, березень 1939 р.

Внаслідок агресії гітлерівської Німеччини Чехословаччина втратила державну незалежність, з волі Гітлера Карпатська Україна була окупована мадярами, Польща на короткий час отримала спільний кордон з Угорщиною, але не завдяки своїй немудрій диверсійній акції "ЛОМ". Через кілька місяців Гітлер зі Сталіном розділили Польщу. Короткозора політика правлячих кіл Польщі довела до трагедії і Карпатської України, і польського народу, а в свідомості українців і чехів наслідки цієї політики побутують і досі, як відлуння акції "ЛОМ", яка не принесла користі нікому, а тільки страждання і смерть людей. А в Польщі? Акція диверсійна на Карпатській Україні була засекречена, і польська громадськість про неї нічого не знала, як і досі не знає.

Як згадувалося вже, акція "ЛОМ" була польською диверсією на терені тодішньої Чехословаччини і офіційно мала бути античеською, але насправді була передовсім антиукраїнською і мала характер провокації коштом українців. Для того розповсюджувалися пропагандивні матеріали ніби то від імені ОУН чи русинів-мадярофілів. Чисто античеською диверсійною акцією треба визнати дії від січня 1934 року до 1 жовтня того ж року. Ці диверсії польський Головний Штаб проводив на Тешинському Шлеську (Zaolzie) через пресу і агітацію серед польського населення. Однак восени 1934 року Експозитура 2 почала творити там підпільні диверсійні групи, а 17 вересня 1935 року створено таємну організацію під назвою Комітет Семи. Бойові акції на Заользі розпочалися вночі з 22 на 23 вересня 1938 року і закінчились 1 жовтня, після прийняття Прагою польського ультиматуму. Тоді, власне, частину офіцерів і бойовиків-диверсантів польського війська, які брали участь в диверсійній акції на Заользі, відряджено на Закарпаття для провокаційних диверсійних дій, і ця, власне, акція отримала назву-шифр "ЛОМ". Спочатку диверсанти мали завдання нищити об'єкти комунікації і зв'язку, з можливістю ліквідації станиць жандармерії і прикордонників на північних теренах Закарпаття, недалеко польського кордону. Проводили її учасники диверсійних груп на Заользі та партизани з добровольців Спілки Стрілецької з Галичини. Але вже на початку листопада 1938 року диверсійну акцію поширено в глибину Карпатської України і створено сім компаній (куренів) по 80 жовнірів з кадрою офіцерів і підофіцерів. В одному зі звітів про виконання диверсантами завдань писалось між іншим: "Під час акції вбито 4 чеських солдатів і 3 членів української національної гарди (ОУН). Окрім того, чехи втратили кількох солдатів. Партизанський відділ відійшов на терен Польщі, воюючи по дорозі з чеською погонею. Поки бракує ще докладних інформацій про перебіг тих дій".

Це було 31 жовтня 1938 року, а в листопаді велися вже дипломатичні розмови між Будапештом і Варшавою про можливість спільної військової інтервенції, чи радше інвазії, на Карпатську Україну, метою якої мало бути прилучення Карпатської України до Угорщини, про що рапортував 9 листопада 1938 року військовий аташе в Будапешті Ян Емісарський начальникові Відділу II Головного Штабу польського війська: "Якщо уряд Русі не зажадає помочі від Венгрії, належить продовжувати далі паралельно диверсійну акцію для створення безладдя і домогтися декларації, що уряд Русі хоче належати до Венгрії.

Військовий аташе. Будапешт".

Сторони покладали надію, як бачимо, що може голова уряду Карпатської України А. Волошин попросить мадярів прийти з поміччю, а як це не станеться, то уряд прийняв таке рішення (1938 листопада 9. Будапешт – радіограма шифрова Яна Емісарскєго до Тадеуша Пелчиньскєго про прийняття рішення уряду Угорщини в справі польсько-угорської військової співпраці на Русі): "1. Є дуже можливим, що уряд Русі зажадає помочі Угорщини для запровадження порядку. У такому випадку венгри готові вислати військо, однак узалежнюють це від одночасного введення на Русь регулярних польських військ. Для погодження спільної акції Рада Міністрів ставить внесок створити негайно план військової спільної дії.

2. Належить брати до уваги, що чехословацький уряд може у такому випадку розпочати воєнну акцію не тільки на терені Русі, а й на інших відтинках мадярської границі. Військова польсько-угорська співпраця повинна брати до уваги і цю можливість, передбачаючи розгортання воєнної акції по всьому пограниччі з чехами".

Уряд Угорщини пропонував продовжувати диверсійну акцію для створення заворушень і розрухів, що мало примусити А. Волошина зробити декларацію про приєднання Карпатської України до Угорщини, і польські диверсійні дії продовжувались. У звіті з бойової акції з 9–10 листопада писалось: "Марширують селами, були закидані гранатами будинки жандамерії, чеські школи, викрикували "Геть від Праги!", "Геть з війною!", "Хай живе революція"! "Хочемо приєднання до мадярів"! – очевидно руською і чеською мовами, роздавали людям чеські крони і роз'яснювали, що вже досить війни, військо бунтується, в Празі революція".

Очевидно, були втрати і в диверсійних групах польських – вбиті, поранені і арештовані чехами, та ми не будемо тут підраховувати втрат людських – чеських, українських і польських та матеріальних втрат – знищених мостів, будинків тощо, хоч і це треба зробити. А до цього долучаються ще кошти самої акції "ЛОМ" і фінансування польським урядом антиукраїнських партій на Закарпатській Україні – русофільських і мадярофільських, а були вони немалі. Йдеться про щось важливіше: акція диверсійна "ЛОМ" на Закарпатській Русі, крім гніву чехів і українців, жодної користі Польщі не дала. Була це короткозора і не прагматична політика тодішніх польських політичних кіл і то напередодні, про що всі знали, гітлерівської агресії, напередодні II Світової війни, яка змінила карту Європи, в тому числі, Польщі та Угорщини. З політичної точки зору акція "ЛОМ" була політичним безглуздям, з людської і правової – злочином! Якби ж сьогоднішні правлячі кола Польщі і Угорщини зрозуміли це і визнали.

Степан СЕМЕНЮК

ПОКЛИК СУМЛІННЯ

"Я ДОШУКУЮСЯ ПРИЧИНИ. І... ЯКИЙ ТО ЖАХ!"

Ольга РІЗНИЧЕНКО

"Вони, ці симпатичні старенькі, і ця розквітла квітка – голодують... Віддаю їм усе, що я маю, прощаюся з тяжким серцем – додому, додому, до любого Канева мого рідного. Який там він тепер?"

Я наводжу цей уривок із "Записок полоненого" Олекси Варавви невипадково. Його роман про поневіряння і таборове життя в Австрії часів Першої Світової війни, про те, з яким великим піднесенням він разом з іншими полоненими наддніпрянцями фрайштадтського табору поспішали повернутися в Україну, має безпосереднє відношення до переживань, які відчули ми під час цьогорічної прощі нашого Крайового Харківського братства до Канева, де щорічно в ці Шевченківські дні проходить конференція Всеукраїнського братства ап. Андрія Первозданного УАПЦ.

Останній розділ роману називається "У Тарасову ніч". Це драматична картинка, яка була поставлена у фрайштадтському таборовому театрі за сценарієм Олекси Кобця. Її символічний сенс полягав у тому, що ми, українці, протягом століть тримаємо власну християнську душу у в'язниці, в темряві своїх власних дрімучих інстинктів і забобонів. Коли ж, буває, пробуємо себе звільнити, – часто сприймаємо це як самоутискиі.

І я іду – не мордувати,
Іду кайдани розкувати!,

– говорить про себе автор, який пройшов справжні "таборові університети". За згодою австрійського уряду їм, наддніпрянцям і східнякам, читали лекції поважні професори філології, юриспруденції, економіки з Галичини, такі, як Смаль-Стоцький, Охримович, Сімович. Їм прищеплювали толерантне ставлення до братів-галичан і поважне ставлення до Європи, щоб вони поширювали ці ідеї, повернувшись на Батьківщину. І от читаю далі, як листівочка із закликом "Революції потрібні культурні сили. Шліть людей, людей і людей..." спонукала наддніпрянців і східняків попри ризик, арешти урядом Керенського в Петрограді, небезпеку страти… долати всі перешкоди, лише б скоріше добратися до Києва, де в них, журналістах, правниках, економістах, в чому вони були щиро переконані, була нагальна потреба. І що?

"Міністер народньої освіти Стешенко, на прохання:

– Дайте якоїсь роботи... Революції потрібні культурні сили...

...витріщує очі:

– А чого ви сюди приїхали?!"

САМЕ ТАК: ***"А чого ви сюди приїхали?!"***

Неділя. 2 червня. 8 ранку. Із хоругвами Харківського Крайового і Львівського ставропігійного православного братства заходимо на св.Літургію до Свято-Вознесенської костянецької церкви у Каневі. Для нас це було входження до церкви, яка за всіма документами належить Харківсько– Полтавській єпархії. Для тих же парафіян храму, які пішли всупереч церковним правилам і указу правлячого архієрея за священиком, який проявив непослух, переходячи з одної церковної юрисдикції до іншої, наша присутність у храмі сприймалась як вторгнення.

І хто ж допіру з нас правий? Мордувати прийшли ми своїх братів православних чи все ж звільнитись разом з кайданів? От питання…

Та для початку трохи історії. Канівська родина Варавв. Народження в них первістка Олександра

Тут, у 1917 році, незадовго після повернення Олекси Варавви з австрійського полону до Канева у першій парафії о.Антонія Кошиця, батька славетного диригента, композитора, знавця української пісні і старовини Олександра Кошиця, відбулося його вінчання із своєю дружиною, теж корінною канівчанкою, Марією. Згодом подружжя перебралося до радянської столиці Харкова, і тут у них народився син Олександер. Тим часом старовинну козацьку церкву більшовики знищили, спочатку переробивши її на клуб, а у 1981 році й зовсім розібравши церковну споруду.

1991 року, коли Україна здобула державну незалежність, уперше до міста свого народження – Харкова приїхав син Олекси Варавви. І у своєму першому інтерв'ю біля будинку "Слово", де пройшло його дитинство, говорив зокрема і про свою заповітну мрію: відбудувати церкву в Каневі, де вінчалися батьки.

Ще школярем під час Другої Світової війни Олександер Воронін-Варавва опинився на еміграції, закінчив Богословську академію в Мюнхені й став одним з чільних діячів відродженої на еміграції Української Автокефальної Православної Церкви, писав і видавав багато популярних книжок з історії УАПЦ, працював у релігійно-освітній галузі.

Будучи одним із сподвижників і однодумців патріарха Мстислава, довіряючи його проникливим і точним оцінкам людей, особливо тих, що виринали на хвилі відродження УАПЦ в Україні в ролі реальних і потенційних церковних ієрархів, Олександер Воронін звернувся до архієпископа Ігоря Ісіченка з наполегливим проханням, щоб костянецька церква, про відновлення якої почав дбати, була під його церковним началом. Із власного життевого досвіду, розповідей батька тощо напевно знав і передчував, на які карколомні хитросплетіння здатні вороги українського православ'я, щоб не дати зміцнитися на рідних землях. Для цього до кліру новопосталої в часи незалежності УАПЦ, як і колись у двадцяті, імплементувалися відповідними протиукраїнськими службами особи, перед якими ставилася мета руйнування Церкви зсередини і дискредитація ззовні.

ОСВЯЧЕННЯ СВЯТО-ВОЗНЕСЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

На свято Петра і Павла 12 липня 2007 року, у 16-ту річницю своєї єпископської хіротонії, владика Ігор освятив збудований в стилі українського модерну Свято-Вознесенський храм. Його спорудження велося з 2001 року. Проект будівлі безплатно розробив Анатолій Дзівалтовський, архітектор Петро Фіцич. Тодішній директор Шевченківського національного заповідника Ігор Ліховий, який і в наш теперішній приїзд зустрівся із братчиками, закликаючи попри будь-які інсинуації, молитися в українських святинях Канева, передав тоді ще на закладання фундаменту каміння з дороги, яку на той час міняли поблизу Тарасової гори, мовивши: "Від храму до храму…".

СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ ОКСАНИ ВОРОНІНОЇ-ВАРАВВИ

Того 2001 року у вересні померла дружина Олександера Вороніна Оксана. І всю свою енергію, здібності, сили віддав пан Олександер, щоб якнайшвидше зібрати гроші на зведення у Костянці храму. Власну пенсію, гроші, які збиралися друзями родини Вороніних в Америці й Канаді, негайно відправлялися на будівництво храму. Виступаючи перед громадою 12 липня 2007 року, Олександер Воронін підкреслив, що цей храм є і світлою пам'яттю про його кохану дружину Оксану, яка вірила, що вірність Українській Автокефальній Православній Церкві, затверджена постановою зборів Свято-Вознесенської парафії від 1 лютого 2001 року, ніколи не буде порушена.

"Цей розділ, власне, повинен би був мати інший заголовок – "предательство". Але немає в українській мові такого соковитого слова, бо ні зрада, ні запродання, ні провокація до нашої дальшої пригоди не підходять. А тільки – предательство." Олекса Кобець. "Записки полоненого"

Важко собі уявити, яким ударом для Олександера Вороніна була звістка, що священик Свято-Вознесенської церкви Володимир Цянцьо через півроку після освячення перейшов у підпорядкування УПЦ Київського Патріархату. А на підкріплення цієї "події", яка відбулася у січні 2008 року, 4 лютого єпископ Черкаський і Чигиринський УПЦ КП Іоанн надсилає сину Олекси Варавви "найвищу Філаретову нагороду". Але отримав на це гідну справжнього християнина відповідь: "Відповідаю на Вашого листа з 4 лютого, якого мені переслав гостюючий в Америці канівчанин Віктор Федоренко, – пише єпископу Черкаському Олександер Воронін. "Я міг би обмежитись кількома словами, як це зробив, повертаючи йому все те, що від нього одержав. Але на Ваше послання мушу зареагувати докладніше, щоб і Ви, і всі причетні до справи, про яку я буду писати, не мали найменшого сумніву щодо моєї позиції.А позиція моя така: я категорично відкидаю всі намагання вирвати парафію Вознесіння Господнього у Каневі-Костянці з-під юрисдикції Владики Ігоря, Архиепископа Харківсько-Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви і включити її до Київського патріархату. Найм'якше я можу окреслити ці заходи, як нечесні. Сильніше кажучи, вони підступні й підлі. Принаймні так я можу оцінити намагання переманити мене на їхній бік "вищою церковною нагородою" патріарха Філарета. Чи Ви думали, що мене це так захопить і розчулить, що я миттю зречуся своїх поглядів, своєї лояльности до Української Автокефальної Православної Церкви, якій я служив усе своє життя, забуду про свого достойного і високо мною шанованого Владику Ігоря, котрого я вважаю одним з найкращих українських православних ієрархів сьогодення і до приєднання до юрисдиції якого я закликав парафію Вознесіння Господнього ще на початках будівництва храму?"

На сьогоднішній день Володимир Цянцьо, який вже був священиком Російської Православної Церкви, Української Православної Церкви (МП), Української Автокефальної Православної Церкви (Мефодія Кудрякова), Харківсько Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви, Української Православної Церкви Київського Патріархату, знов повернувся до УАПЦ (Мефодія Кудрякова) – проекту московських спецслужб, який здійснюється по смерті патріарха Димитрія для спотворення, зганьблення в очах громадськості українського православ'я.

"І чим же утішу невтішну її,
Коли нерозумнії діти…"
Ол. Кобець. У Тарасову ніч

Головний контингент, на який оперся Володимир Цянцьо, незаконно утримуючи храм, це старші жінки, які легко піддаються навіюванням і впливам, що, звісно, до Христової віри і Церкви як Дому молитви, не мають стосунку. З розмов із ними можна припустити, що їх чітко запрограмовано на те, що, по-перше, цей храм – їхня власність, бо це ж вони його любовно прикрасили приклеєними скотчем на білі церковні стіни картинками із біблійними зображеннями з рясним оздобленням штучними трояндами, устелили підлогу принесеними з дому килимами. По-друге, що "їхній священик не який там місцевий, корінний, як от о.Червонників, якого вони з пелюшок, іще як він чоботарем робив, знають – а з самої Галичини! І по-третє, що "він біднесенький, сирота бездомна, терпить від оцих місцевих і тих, що з "Харківського патріархату", які в нього останній шматок хочуть відібрати і тому груддю, до останнього мають його від "напасників" захищати. "Він бо в нас добрий. І похрестить, як попросиш. І покійничків завжди відспіває". У притворі, дійсно, як це заведено у російських церквах, висять розцінки на кожну требу. Але от місця для сповіді – клячника так у церкві і не знайшлося.

Прикметно, що з парафії було витіснено усю ту канівську "незручну" інтелігенцію, що співпрацювала із Олександером Вороніним під час будівництва, включно із проектантом собору Анатолієм Дзівалтовським та економістом-скарбником Лідією Фіцич, яка щомісячно звітувала за кожну копійку жертводавцю Парафіяльною управою та засновниками громади.

"А я що робив? О, проклятий, проклятий!
Я Матір стеріг, помагав мордувати!"
Ол.Кобець. В Тарасову ніч

Тому й ця недільна свята Літургія у Свято-Вознесенському храмі (її відправляв київський декан отець Димитрій Присяжний) була для нас, харківських і львівських прочан, дуже незвичною. З одного боку, було якесь особливо піднесене занурення в молитву, натхненне чудовим співом парафіяльного хору о. Володимира Червонникова (він же сам разом із конфліктною стороною, тобто о.Володимиром Цянцьо, були запрошені для розбирательства в міліцію), з іншого боку, знадвору доносився крик, вереск, грюкали двері, у церкву періодично заскочувалася, як діжка, маленька червона жіночка, яка вигукувала: "Злодії! Ви всі злодії. Знову хочете нас обікрасти? Минулого разу ви у нас тридцять тисяч вкрали. І Євангелію унесли, і кадило…". З кожним разом, показуючи на "головного злодія", настоятеля парафії о.Червонникова, вона збільшувала і збільшувала суму нанесених в її уяві збитків аж до "ста тисяч рублів"… На Вадима Приходченка, голову Крайового Харківського Братства, який стримував перед вхідними до церкви дверима натиски розлючених жінок, забачивши міліціантів, одна з них заволала: "Рятуйте! Він мене б'є, подивіться – він мені руки викручує". І тоді ж на о.Червонникова, який під'їхав після з'ясувать конфлікту до храму, накинулась з криком інша жінка, намагаючись зірвати з нього хрест. А отця Дмитра Присяжного, який спробував втихомирити жінок, закликаючи полюбити за євангельським законом і ворогів своїх, засипали прокльонами, аж до "смертельних вироків". Було враження, що перед очима розгортається оргія біснуватих. Та були моменти, коли стихія раптом заспокоювалась, і потім також несподівано знову вибухала. З деякими жінками під час стишення можна було мирозлюбно поговорити.

"Коли світ розжене сон-кошмар віковий,
Коли встануть нащадки прозрілі?"
Ол.Кобець. У Тарасову ніч

Після служби Божої я всілася, спостерігаючи за дійством, поблизу пономарського столу. Біля мене було ще багато вільних місць. Спершу підійшла, сівши поруч, п.Ірина, потім познайомилась ще з її дочкою Оксаною. Розговорилися. Пані Ірина на початку шістдесятих закінчила харківський УЗПІ, Оксана – Одеський економічний. Спробувала відволікти їх від конфлікту, поговорити про творчість Олекси Кобця-Варавви, літературу двадцятих років. Дуже здивувало те, що жодне з прізвищ українських письменників їм незнайоме. Оксана якось зніяковіло промовила: "Я художньою літературою голову не засмічую, читаю християнські книжки". Питаю: "І що ж ви читаєте?" Чесно думала, що скажуть про Біблію, Псалтир… Але от на цьому місці раптом запалали очі п.Ірини. Вона у захваті почала розповідати мені про нову пророчицю чи то Глафіру, чи Гарафіну, яку "Бог послав на землю, тільки от попи ні руські, ні українські її не визнають. А вона всю правду каже, і про те, що вода – це очі Бога, а ми в них плюємо, засмічуємо, і про те, що від того сміття у воді-очах Божих усі наші невиліковні хвороби". Зазначила з гордістю, що вони у парафії книжки із одкровеннями цієї Глафіри-Гарафіни, а може Аграфени, – пророчиці множать і східнякам відсилають, бо вони, тобто ми, страшенно непросвічені… Оксану ж ніби зацікавила новітня церковна

історія. Розпитувала, хто такий патріарх Мстислав, звідки пішла УАПЦ… Але висновок з розмови був приголомшливий: "Та хоч би хто такий той Мефодій – кат чи син ката… Ну то і нехай буде московська церква. Головне, щоби вона наша була… Цю ж логіку розвинула старша, але дуже по-бойовому налаштована жіночка, яка усілася праворуч мене. Каже: "Від мене Успенська церква, де по-московському правлять, у семи хвилинах ходу, та я туди ані ногою. А от щоб до костянецької доїхати, кожної неділі дві гривні трачу. Як іншого священика пришлють нам замість отця Володимира, – і кущ із трояндами викопаю, що на дворі перед церквою посадила. Краще піду перед шинком його висаджу. Нехай алкаші милуються". На моє обережне: "Але ж о.Цянцьо не має повноважень правити у цій церкві, він вийшов за штат (звільнився) за власним бажанням ще 28 січня 2008 року, бо пішов служити в УПЦ КП, та згодом звільнився і звідти. За усіма документами храм належить громаді УАПЦ, що його збудувала, а настоятель – отець Володимир Червонників", пані Передерій, як вона представилась, вибухає гнівною тирадою:: "Та де це ти бачила сьогодні закони? Усе твій Червонників купив і все підробив! Ти на мене подивись – я сама собі закон. Одні злодії кругом, усі на нас, бідних, руки гріють! Я тобі так скажу. Один був такий зам. виконкому. На померлого мого чоловіка соцдопомогу не дав, а прозвітував, що дав. Так я, коли дізналась про це, приходжу до нього на прийом і кажу: " Оце я прийшла, щоб тобі в морду плюнуть, але ти й цього не достойний! А які оце у нас тут в церкві розцінки – хоч московські, хоч китайські, це не ваше діло. Думаєте, як у вас столиця колись була, то Воронін захотів, щоб ми у Харківський Патріархат вступили? Та що він нам, Воронін?! Ми вже в цю церкву більше, ніж він, грошей вклали! Бачиш, і килимами застелили, і лінолеум наш, і квіти! Все із собою позабираємо…" В цей момент підійшла іще одна жіночка, охайно одягнена, у сірій спідниці і в такій же хусточці. Дивлячись на мене переможно, вона урочисто, ніби на піонерських зборах, заявила: "А нам отець наш Володимир Цянцьо усе про вас розказав: що ніякі ви не УАПЦ, це ми – УАПЦ, а ви тільки оновлені… Так що вимітайтеся". І тут перед ясні жіночі очі з великим портфелем і, як подобає батюшці, із не менш солідним черевом, появився о. Ценцьо. Жінки, як пташки, стрепенулися і до нього, голосячи: " Ой, батюшка ти наш, та що ж тепер із нами буде?" І у відповідь, можливо, розраховуючи на представницю "ворожого табору", смиренно, але з пафосом отримали: "Мир буде і спокій. Правлячий благословив звільнити це приміщення". На цьому місці градус емоцій знову поповз вгору. І вже під обстріл потрапив сам їхній улюбленець. "Який це він нам правлячий? Ми самі собі правлячі. Ніхто нам не указ. От сядемо тут і хоч місяць будемо тут сидіти, поки не помремо". І знову пішли на нашу адресу прокльони, образи, звинувачення. І сльози, сльози, сльози. Я теж не витримала – розридалась. Та що ж це таке, думаю, якби ми хоч чужі якісь були – українці ж усі – і вони, і ми…

"Коли б уміли ми молитись так, як Він"

Потім уже, розмірковуючи над причиною церковних конфліктів, дійшла висновку, що немає різниці у природі нетерпимості. Вона існує понад національними ознаками: хоч під портретами царя-батюшки Ніколая, які носять фанатичні проімперські бабушки, хоч під зіткненнями православних і католиків, хоч під рейдерством по відношенню один до одного вірян православних юрисдикцій. І виною тому наша загальна дрімучість, небажання працювати над собою, розвивати в собі духовну християнську культуру, невміння того, про що писав у вірші "Хвала Шевченкові" батько фундатора Свято-Вознесенського храму УАПЦ Олекса Кобець:

Коли б уміли ми молитись так,
як Він
Молився, непорочними устами,
Сам Утішитель найскорботніших
хвилин
Ісус, Син Божий, був би всюди з нами!

ПРАВДА КЛИЧЕ

ЕНРІКЕ КОДО – АРГЕНТИНСЬКИЙ ІСТОРИК, ДОСЛІДНИК УПА

Українська тематика не просто так зацікавила іноземних військових: початок 1960-х – час масового розгортання національно-визвольних рухів країн Африки та Азії, що у своїй боротьбі активно використовували партизанську тактику.

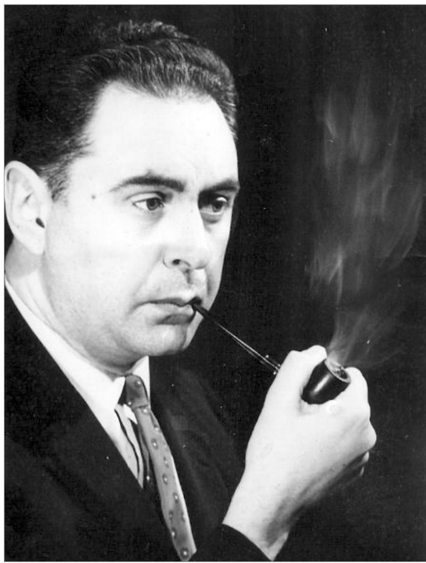
Тисячі людей, які жили і працювали для України, довгий час залишалися невідомими та забутими, тому що їхні долі були приховані в недоступних чекістських архівах.

Проте ця причина не пояснює забуття українцями аргентинця Енріке Мартінеса Кодо – людини, яка зробила надзвичайно багато, щоби про нашу Батьківщину дізнався світ.

Він жив далеко за океаном, а тому був недосяжним для КГБ, який, безперечно, прагнув розібратися з "українсько-аргентинським буржуазним націоналістом".

Але навіть із відродженням незалежності в Україні не стало більше інформації про нього – досить потужна українська Вікіпедія про цю людину нічого не знає, а пошукова система Google знаходить аж одне посилання на його статтю 1960 року.

Тож не дивно (хоча від того не менш сумно), що про смерть Енріке Мартінеса Кодо 5 січня 2013 року повідомили лише українські організації в Аргентині. Переконаний, ця людина заслуговує на пам'ять та шану, і тож спробую своєю публікацією переконати в цьому наших земляків.

Вперше ім'я, написане на обкладинці книги, я побачив у кабінеті свого вчителя Григорія Дем'яна у 1995 році. Книга в гарній суперобкладинці з повстанським фото та назвою латинськими літерами відразу привернула мою увагу.

Погортавши її, я переконався – це справді надзвичайно цікаве видання: чудові фото УПА (значну частину яких тоді побачив вперше), схематичні зображення структури армії, карти повстанських рейдів і схеми боїв, рисунки бункерів та криївок, зображення зброї з тактико-технічними характеристиками, витяги з документів.

На жаль, текст був для мене недоступним – іспанською мовою. Згодом я попросив свого товариша перекласти для мене зміст книги "Повстанці за залізною завісою" і окремі її розділи. Навіть використав їх для написання дипломної роботи.

Це дозволило мені ще краще оцінити видання, яке з'явилося 1966 року, і зрозуміти: і через тридцять років нічого подібного про УПА українською мовою ще не було написано. Із книги можна було дізнатися, що її автор – аргентинець, журналіст і військовий аналітик. Поєднання двох останніх моментів стало запорукою написання цікавої та інформативної праці.

Але звідки аргентинець зумів отримати стільки інформації про тему, яка в той час на теренах однієї шостої земної кулі була забороненою, а на решті – просто невідомою? Відповідь залишалася відкритою ще понад п'ятнадцять років.

Вдруге Енріке Кодо нагадав про себе в 2009 році. Причому нагадав у буквальному значенні слова – один із працівників українського посольства в Аргентині привіз мені від нього привіт та передав "Повстанців за залізною завісою" з автографом. Для мене однаково великим сюрпризом було і те, що він досі живий, і те, що він, виявляється, чув про мою роботу.

Врешті, останню інформацію про Кодо я отримав завдяки Facebook, коли на своїй сторінці опублікував одну з найвідоміших його статей. Для більшості читачів публікація була сюрпризом, але один із них, Юрій Данилишин із Аргентини, написав, що має додаткову інформацію про Кодо. Саме вона і стала основою цієї статті.

Енріке Мартінес Кодо народився 4 вересня 1926 року в Буенос-Айресі. У цьому ж місті він отримав освіту журналіста, а згодом, у 1954–1955 роках, ще додатково навчався у спеціальній розвідувальній школі. Тому й усе його подальше життя було пов'язане з цими двома галузями – він спочатку був журналістом "Diario El Pueblo" та "Semanario Esquiu", а з 1957 року став редактором "Manual de Informaciones" – видання розвідувального підрозділу Генерального штабу аргентинської армії.

Українською тематикою Кодо зацікавився у квітні 1959 року, прочитавши в якійсь із аргентинських газет замітку про засудження в Радянському Союзі п'яти українських повстанців.

Невідомо, про кого саме йшлося і як була подана інформація (цілком можливо, що в дусі радянської пропаганди про злочинців – "українсько-німецьких буржуазних націоналістів"), але вона стала початком захоплення аргентинського журналіста.

Можливостей дізнатися більше про Україну, українців та навіть Українську Повстанську Армію в Аргентині виявилося чимало. Адже там уже кілька десятиліть активно діяла українська діаспора, яка мала власні громадські організації та видання.

Кодо зав'язав контакти з активістами, зокрема з Юрієм Тисом-Крохмалюком, директором Українського інформаційно-видавничого інституту. Тис був колегою Кодо – теж журналіст, військовик, колишній офіцер дивізії "Галичина". Проте найцікавішим для аргентинського журналіста виявилося те, що директор інституту був ще й військовим істориком, автором книг про Богдана Хмельницького, Полтавську битву.

Безперечно, саме Юрій Тис був головним консультантом Кодо. Можливо, саме він, маючи зв'язки з ветеранами Української Повстанської Армії (незабаром після знайомства з Кодо Тис виїхав до США, де мешкало чимало колишніх вояків УПА, містилися повстанські архіви), забезпечив журналіста документальними джерелами та фото.

У результаті в 1960 році з'явилася перша стаття Енріке Мартінеза Кодо "Партизанська війна в Україні", присвячена УПА. Її опубліковано в журналі "Military Review" – офіційному виданні коледжу командування та Генерального штабу армії США.

Українська тематика не просто так зацікавила американських військових: початок 1960-х – час масового розгортання національно-визвольних рухів країн Африки та Азії, що у своїй боротьбі активно використовували партизанську тактику.

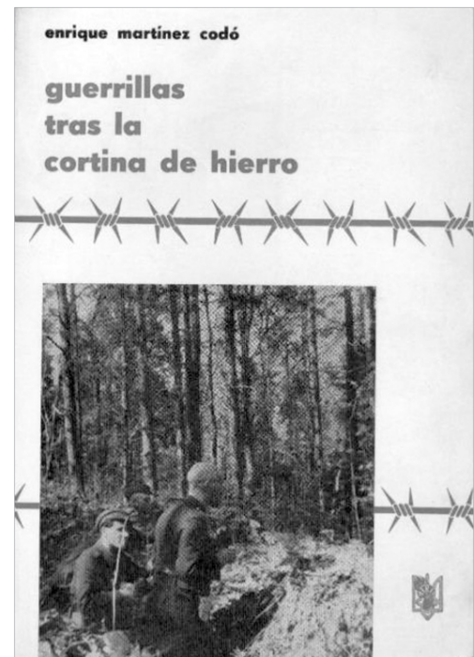
Тож вивчення досвіду вояків УПА – одних із перших, хто розвивав повстансько-партизанську тактику, – було надзвичайно корисним.

Через три роки після публікації статті з'явилася перша іспаномовна книга Кодо про УПА – "La Resistencia en Ucrania" ("Рух опору в Україні"), а ще через три – монографія "Повстанці за залізною завісою", яка відкрила для мене цього автора.

Він написав іще чотири праці на українську тематику, а одну з них, "Los Crimenes de Munich. 1957–1959" ("Злочини в Мюнхені. 1957–1959"), присвятив питанню вбивства лідерів націоналістичного руху Лева Ребета та Степана Бандери.

Кодо став автором десятка статей про український визвольний рух, які друкувалися в різних країнах Латинської Америки.

З 1972 до 1975 року він був редактором спеціального іспаномовного журналу Антибільшовицького блоку народів (міжнародного об'єднання, створеного ОУН) "Resistencia y Liberacion".

Обкладинка книги "Повстанці за залізною завісою" (1966 рік). В цій книзі Кодо вивчав і бойовий досвід радянських партизанів Ковпака

Також готував до друку іспанський переклад "Історії України" Дмитра Дорошенка, книги "Українська проблема та Симон Петлюра" Алена Дероша.

Енріке Матрінес Кодо отримав за своє життя чимало відзнак – премій, орденів, нагороду від аргентинської розвідки. Проте серед них лише одна українська – медаль Святого Володимира, найвища нагорода Світового Конгресу Вільних Українців, яку йому вручили у 1989 році.

Через два роки після цього постала незалежна Україна. Аргентинський журналіст Кодо? зробив чимало, аби це стало можливим, але за понад двадцять років він так і не отримав жодної відзнаки від її влади.

Як, зрештою, не отримали їх і більшість тих, про кого він писав, – українських повстанців.

Володимир В'ЯТРОВИЧ,
історик, директор галузевого архіву СБУ (2008–2010), голова Вченої ради Центру досліджень визвольного руху, керівник Центру історії державотворення України у XX ст. НаУКМА.

Історична правда

ПОЗИЦІЯ

Голова КУН: опозиція не має гальмувати поступ України в Європу

Рішення фракції "Батьківщина", відповідно до якого вона не підтримуватиме підписання і ратифікацію Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, якщо до цього не буде звільнено Юлію Тимошенко, є безвідповідальним. Так вважає голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь.

"Безумовно, процес над Юлією Тимошенко був політично обумовленим, а те, що вона досі перебуває за ґратами, – приклад вибіркового правосуддя в Україні, про яке нам не втомлюється нагадувати Європа. Проте позбавляти через це європейського майбутнього всіх українців є безвідповідальним з боку фракції "Батьківщина"", – переконаний лідер Конгресу.

Політик зауважує, що саме Угода України про асоціацію з ЄС стане запорукою звільнення Тимошенко.

"Соратники Юлії Тимошенко мають розуміти, що такою позицією підіграватимуть Кремлю, який охоче прийме в свої обійми Україну, позбавлену можливості інтегруватись у Європу. Вже сьогодні ми бачимо, як Росія, і не без результатів, тисне на українську владу, затягуючи Україну в Митний союз. А в листопаді, у Вільнюсі, Україна матиме той історичний шанс, втрачати який, до того ж цілеспрямовано і свідомо, – злочин", – наголошує Степан Брацюнь.

Прес-служба КУН

ОФІЦІЙНО

ВЕРДИКТ КС НА ЗАМОВЛЕННЯ

Заява Конгресу Українських Націоналістів

Конгрес Українських Націоналістів вважає, що рішення Конституційного суду, відповідного до якого чергові вибори місцевих рад Києва та Тернополя, а також мера Києва, мають відбутися в жовтні 2015 року, є політично вмотивованим і замовленим чинною владою.

Від часу, коли Леонід Черновецький, обраний киянами голова столиці, подав у відставку, Київ залишився без законного очільника. Й наразі Партія регіонів, розуміючи, що прихильності мешканців столиці вона так і не завоювала, і відповідно вибори і до Київради, і на пост мера столиці програє, вирішила діяти давно перевіреним методом – шляхом тиску на судову гілку влади.

Сформувавши підконтрольний склад Конституційного суду, режим Януковича добився того, що киян позбавили це на два роки їхнього конституційного права – обирати депутатів органів місцевого самоврядування та міського голову.

Ми заявляємо, що такі дії влади є злочинними. Парламентські опозиційні сили вже повідомили, що звертатимуться до Венеціанської комісії з приводу рішення Конституційного Суду про терміни місцевих виборів у столиці. Конгрес Українських Націоналістів підтримує це рішення й закликає опозицію до спільних координованих дій із метою не допустити правового свавілля в Українській державі.

ВТРАТА

ВІДІЙШЛА У ЗАСВІТИ СЛАВНА ДОЧКА УКРАЇНИ

18 травня, 2013 року Божого, відійшла у вічність Ганна Караташ, дочка Лук'яна, що народилася шостого лютого 1927 року в селі Нижня Липиця Рогатинського району Івано-Франківської області.

Виростала в національно свідомій українській родині Лук'яна і Теклі Людкевичів. Після закінчення середньої школи навчалася в педагогічному училищі м. Рогатина. Потім поступила до Львівського університету імені Івана Франка. Через два роки навчання була заарештована каральними органами комуно-московської імперії. Після важких допитів і катувань була засуджена на 25 років концтаборів. Батька Лук'яна Людкевича також засудили на 25 років ув'язнення, а потім замордували в сибірському концтаборі "Чуна".

Молодшу сестру Марійку заарештували з десятого класу і засудили на 10 років неволі як малолітку. Їхню маму запроторили в холодну Якутію на "довічне поселення". Хату конфіскували. Усе мізерне селянське господарство розграбували і перевезли до колгоспу.

Цей жорстокий погром окупантів був скоєний за те, що уся родина Людкевичів активно допомагала українським повстанцям боротися за незалежну Українську Державу. У концтаборі суворого режиму, розташованому в селищі Кенгір, в казахській піщаній пустелі працювала дівчина на важкій роботі на цегельному заводі.

У травні – червні 1954 року брала активну участь у повстанні 12-ти тисяч політв'язнів.

Величезний повстанський табір тримав оборону сорок днів і ночей. Влада кинула на повсталих танки з дивізією внутрішніх військ, і повстання було залите кров'ю. В одній могилі після останнього бою навіки залишилося 750 душ непокірних, в основному, українців. У ті бурхливі дні Ганна випадково зустрілася з хлопцем з Великої України Володимиром Караташом, що вирвав її з-під гусениць танка, а потім розшукав дівчину в Якутії на "довічному поселенні"... Вони одружилися і повернулися в рідну Україну.

Багато років працювали в Побузькій середній школі. Виростили гарних дітей – сина і дочку, які тепер живуть і працюють лікарями в місті Одесі. Багаті онуками і правнучкою та вірними друзями.

Ганна Караташ-Людкевич усе своє життя була вірною дочкою України. Вболівала за її долю. Мріяла, щоб наш народ жив краще, був єдиним, дружним і гордився своєю Україною, бо іншої у нас немає.

Поховали Ганну Лук'янівну в місті Одесі, біля її рідної матусі, так як вона заповідала.

Нехай легкою буде для неї українська земля. А рідні і друзі у своїх серцях зберігають пам'ять про скромну, працелюбну дочку України.

Володимир КАРАТАШ з родиною і друзями,
Побузьке, Кіровоградщина

СПОМИН

ДО АФГАНІСТАНУ НАПРАВЛЯЛИ НАЙБІЛЬШЕ ЗАХІДНЯКІВ

Хочу розповісти про випадок у місті Дрогобичі, свідком якого я був. Якось запросили нас з дружиною далекі наші родичі до себе в Дрогобич погостювати декілька днів. Проживають вони по вулиці Спортивній, будинок 82. По сусідству з ними, через дорогу, стояв гарний, новий будинок. Жили там батько і мати, а їхній син уже два роки служив в Афганістані, де йшла запекла війна з московськими "визволителями". Перед самим закінченням військової служби йому доручили супроводжувати цинкову домовину з тілом убитого там українця – дрогобичанина. При цій нагоді він відвідав своїх батьків, свою наречену, яка мешкала неподалік, сказав батькам і дівчині, щоб готувалися до весілля, бо через десять днів закінчує військову службу, повертається в рідний край, і вони відгуляють весілля в новій хаті. Провели його дослужувати тих 10 днів, а самі почали готуватися до весілля.

Минув тиждень. Два офіцери привезли хлопця в цинковій домовині. На похорон зібралося багато людей – рідних, друзів, сусідів. Вийшли і ми до цієї сумної громади. Домовину встановили на подвір'ї. Мама ридала, ламала руки, дуже просила відкрити труну. Їй цього не дозволили. Тужила уся громада. Я бачив, як текли сльози з очей капітана і старшого лейтенанта, які привезли свого солдата батькам. Син України "випив з московської чаші московську отруту".

Боже, як та мама голосила, приповідала, обнімаючи домовину!!! Ще молодий батько зчорнів, зігнувся... Голосно плакали жінки й дівчата. З очей чоловіків лилися сльози... Це людське горе важко передати словами... Перебуваючи серед людей, я чув такі розмови: "А в нашому селі уже вісім домовин привезли з Афганістану". Інша жінка: "А в наше село уже чотирнадцять солдат повернулися в цинкових домовинах" і так далі...

А я ж приїхав з Кіровоградської області, з Голованівського району. Знав, що з нашого району в Афганістані загинуло також декілька хлопців, але не стільки ж. Мимоволі приходиш до висновку, що москалі заганяли на погибель найбільше хлопців із західних областей України на вірну смерть, щоб під маркою війни винищити непокірних бандерівців.

Таку політику вела кремлівська влада і в роки Другої світової війни. Заград – батальйони гнали під німецькі кулемети неозброєних, не обмундированих, не навчених військової справи молодих хлопців і чоловіків. Протягом усієї нашої "братської" історії Москва ставила своєю метою винищення української нації голодоморами, війнами, тюрмами і концтаборами...

А наш одурений народ святкує "день побєди", "сєдьмоє ноября", "восьмоє марта", "23 февраля", дні "освобождєнія" України от "немецких фашистов". То хіба ж фашисти лише німецькі?!!

Володимир КАРАТАШ

 НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Здача іспитів…	Складання іспитів…
Навколишнє оточення…	Навколишнє середовище (довкілля)…
Розходження в поглядах…	Розбіжності в поглядах…
Мнима угода…	Фіктивна угода…
Незворотній процес…	Необоротний процес…
За поміркованими цінами…	За помірними цінами…
Взяв себе в руки…	Опанував себе, отямився…
Задати собі запитання…	Запитати в себе…
Отримали освіту…	Здобули освіту…
Як вижатий лимон…	Як видушений (вичавлений) лимон…
Гальмуючий центр…	Гальмівний центр…
Куди захоплюючим було б…	Більше захоплювало б…
Без малого чверть століття…	Майже чверть століття…
Один в один…	Добірні…
Усякою ціною загострити увагу на…	Будь-якою ціною загострити увагу на…
Чим можуть скористатися…	З чого можуть скористатися…
Мені все рівно…	Мені байдуже, однаково…
Яйце всмятку…	Некруте яйце…
З розпростертими обіймами…	З розкритими обіймами…
Спілкуватися наживо…	Живе спілкування…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **"Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання"**, **"Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів"**, **"Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв"** можна замовити тел. 044-353-19-77, моб. 050-385-91-86, e-mail: voloschak@yandex.ru

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9